

HINDAMISSTANDARD Sepp, tase 5

Sisukord:

1. Üldinfo
2. Hindamine (meetodid ja kriteeriumid)
3. Kutseeksami kodukord (hindamise korraldus)
4. Juhised hindajale

1. Üldinfo

- 1.1. Hindamisstandardi alusel hinnatakse töömaailma seppade kutseoskuste vastavust Sepp, tase 5 kutsestandardis¹ kehtestatud nõuetele.
- 1.2. Taotleja kompetentsust hindab kutsekomisjoni poolt moodustatud tööandjate, spetsialistide ja koolitajate esindajatest koosnev kolmeliikmeline hindamiskomisjon.
- 1.3. Hindamine viiakse läbi kutsekomisjoni poolt selleks määratud kohas.

2. Hindamine

Tõendada tuleb kõik kutse saamiseks vajalikud kompetentsid. Hindamiskomisjon võib anda ülesande demonstreerida või kirjeldada töövõtteid. Kutse andmise eeltingimustele vastavuse arvestamisel ja kompetentside hindamisel võidakse rakendada varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamise (VÕTA) põhimõtteid.

2.1 Meetodid

- 1) Esitlusmapp ;
- 2) valmiseseme(te) esitlus, vajadusel töövõtete demonstratsioon;
- 3) vestlus;
- 4) toote või teenuse loo kirjalik ülevaade ja selle esitlus (idee, teostus, müük).

Esitlusmapp sisaldab:

- üldvaate- ja detailifotosid vähemalt kolmest tehnoloogiliselt erinevast enda valmistatud esemest
- võimalusel fotosid tööprotsessidest;
- töövisandeid, materjalinäidiseid, tööproove, tehnoloogia lühikirjeldusi jms.

Esitlusmapi vormistamisnõuded:

- mapp vormistatakse paber kandjal või digitaalselt;
- mapi kujundus ja formaat taotleja vabal valikul;
- loogilise ülesehitusega (tegevuste järjekord: kavand, tööproov, ülevaatefoto);
- visuaalselt tervikliku ja esteetilise kujundusega (taustade ja fotomaterjali, jooniste ning tekstide omavaheline koosõla);
- esitletavate tööde juhendajate nimed on lisatud vastavate esemete juurde, juhendamata töödel juures märge „iseseisev töö”.

1 <http://www.kutsekoda.ee/et/kutseregister/kutsestandardid/>

Toote või teenuse kirjalik lugu ja selle esitlus:

Taotleja esitab toote või teenuse kirjaliku loo (idee, teostus, turundus) hindamiskomisjonile digitaalselt tutvumiseks vähemalt 10 kalendripäeva enne kutseeksami toimumist. Eksamil esitab taotleja toote loo lühidalt, tuues esile olulised etapid (idee, teostus, turundamine) ning kasutades sealjuures esitlusprogramme.

Valmiseseme esitlus, vajadusel töövõtete demonstratsioon:

Taotleja esitleb koos toote looga (idee, teostus, turundus) vähemalt ühe sepistatud või esemete sarja või sepatööl põhineva teenuse arenduse. Ese(med) eksponeeritakse viisil, mis annab parima ülevaate selle (nende) kasutamisest. Hindamiskomisjon võib paluda taotlejal demonstreerida mõnda töövõtet.

Vestlus:

Taotleja annab ülevaate sooritatud praktilisest tööst, sh oma teadmistest ja arusaamadest ning vastab küsimustele esemete valmistusprotsessi, mapi ja käsitöömeistri kutse-eeetika kohta. Hindamiskomisjon võib paluda taotlejal kirjeldada mõnda töövõtet või põhjendada töövahendite ja materjali valikut.

Kutseeksamil hinnatakse järgmisi kompetentse:

Sepiste valmistamine

Sepatöölaline ettevõtetus

Nõustamine ja juhendamine

Sepp, tase 5 kutset läbiv kompetents

2.2. Hindamiskriteeriumid

Kohustuslikud kompetentsid:	Tõendatakse kõik kohustuslikud kompetentsid	
Tegevusnäitajad	Hindamiskriteeriumid	Hindamis-meetodid
1. Sepiste valmistamine		

<p>1. kavandab eseme, arvestades vormi, kompositsiooni ja värvusõpetuse põhimõtetega ning lähtudes materjali eripärast ja kasutatavast tehnoloogiast;</p> <p>2. kavandab oma idee tellijale ja teostajale arusaadavalt; loeb kavandeid ja tööjooniseid;</p> <p>3. arvestab vastavalt kavandile, tööproovile ja eseme otstarbele materjali koguse; hindab materjali kvaliteeti ja sobivust, arvestades selle kasutamise eesmärki; varub materjalid; valmistab ette tööks vajaliku koguse materjali vastavalt juhendile ja kasutatavale tehnikale, arvestades valmiva eseme otstarvet ning omadusi; kasutab ressursse säästlikult;</p> <p>4. planeerib eseme või kavandi põhjal töö käigu: planeerib tööde järjekorra ja tööülesande täitmiseks kuluva aja, arvestades tööde mahtu, toodete hulka ja tellija vajadusi; arvestab enda ja meeskonna tööks kuluva aja, arvestades eseme valmimise tähtaega;</p> <p>5. valib välja sobivad töövahendid ja seadmed, vajadusel valmistab ja/või kohandab neid; kontrollib seadmete ja tööriistade korrasolekut, vajadusel korraldab hooldust; kasutab seadmeid, töövahendeid ja -riistu, järgides kasutusjuhendeid ning hooldusnõudeid;</p> <p>6. seab valmistusprotsessist lähtudes sisse ohutu, ergonomilise ja käepärase töökoha ning hoiab selle puhta ja korras;</p> <p>7. valmistab sepise või sepise osad, kasutades kuumtöötlemist ja sepistamist nii käsitsi kui suruõhuvasara vm töövahendi abil ning valides tehnoloogiast lähtuvalt sobiva söe või gaasi; kasutab erinevaid ääsi ja ahju tüüpe õigesti; kuumutab erinevaid terase marke, arvestades nende eripära ja omadusi; kasutab termotöötlemise võtteid (nt karastamine, noolutamine, normaliseerimine, lõõmutamine); monteerib sepise sobivas tehnikas, nt jootmise, keevituse, keetmise, neetmise, või klammerdamise teel; viimistleb tehtud töö, kasutades pinnaviimistluse ja korrosioonitõrje tehnoloogiaid; parandab lihtsamaid sepiseid, kasutab sobivaid töövõtteid ja tööriistu;</p> <p>8. dokumenteerib tööprotsessi esemete kordusvalmistamiseks ja kogemuse talletamiseks; teeb valmisesemete esitlemiseks fotod, kasutab neid toodete reklaamimiseks ja müügiks.</p>	<p>Kavandab eseme, teeb nii enda kui ka etteantud kavandist lähtuvalt tööjoonised ning tööplaani.</p> <p>Valib ja valmistab ette materjalid ning komplekteerib tarvikud. Seab valmis sobiva töökoha arvestades ergonomika ja ohutu töökeskkonna nõuetega.</p> <p>Valmistab eseme kombineerides tehnikaid vastavalt kavandile ja tööjoonisele, valib töövõtteid vastavalt eseme materjalile, valmistamistehnoloogiale ja kasutusotstarbele. Kõrvaldab tekkinud vead ning viimistleb eseme, valides võtteid vastavalt eseme materjalile ja valmistamistehnoloogiale.</p> <p>Dokumenteerib kogu tööprotsessi ja viib analüüsijärgselt sisse parandused ja täiendused.</p> <p>Esitletavat tööd vastavad töövisanditele ja tehnilistele kirjeldustele.</p>	<p>Mapp, vestlus, valmisesemete esitlus, vajadusel töövõtete demonstratsioon</p> <p>Hinnatakse koos vastava tehnikaga.</p>
<p>2. <u>Sepätöölane ettevõtlus</u></p>		

<p>1. hindab tegutsemise eesmärgist lähtuvalt ettevõtluse võimalusi; valib talle sobiva ettevõtlusvormi; korraldab oma tegevust, arvestades kutsealast teavet ja õigusakte ning lähtudes väikeettevõtluse põhitõdedest; planeerib oma töö; teeb koostööd erinevate partneritega, sh võrgustikega, jälgides tegutsemise tõhusust; sõlmib lepingud klientide, alltöövõtjate, tarnijate jt osapooltega;</p> <p>2. annab arusaadavalt edasi kutsealaseid oskusi ja teadmisi kaastöötajatele või koostööpartneritele ja praktikantidele; organiseerib ja kontrollib juhendatavate tööd, annab juhendatavatele konstruktiivset tagasisidet, probleemide ilmnemisel pakub välja lahendusi;</p> <p>3. turuseisust lähtuvalt leiab oma tootele ja/või teenusele sobiva sihtgrupi; kujundab sihtgrupist lähtudes toote ja/või teenuse, arvestades vajadust ja nõudlust uute toodete järele; 4. leiab oma tootele ja teenusele sobivaima teostusviisi, lähtudes sihtgrupist, logistikast, tasuvusest ja tootmisbaasist; kujundab toote ja/või teenuse hinna; korraldab toote pakendamise, vajadusel koostab kasutus- ja hooldusjuhendi; analüüsib klientide tagasisidet eesmärgiga hinnata tooteuudenduse või uue toote arendamise vajadusi;</p> <p>5. organiseerib oma toodete ja/või teenuste esitluse ning müügi, arvestades nõudlust, võimalusi, tasuvust jm.</p>	<p>Kirjeldab oma tootele ja/või teenusele sobiva sihtgrupi leidmist. Positsioneerib end turul. Kirjeldab toote ja/või teenuse ideed ja visandit (kujundamist), kuidas on sihtgrupiga arvestatud. Kirjeldab oma tootele ja teenusele sobivaima teostusviisi leidmist. Esitab oma toote ja/või teenuse hinnapakumise. Analüüsib oma toote/teenuse hinna konkurentsivõimet.</p> <p>Esitab vajadusel oma toote pakendamise näite: pakendis on arvestatud eseme esteetilisust, ohutust ja muid turustamisele kaasaaitavaid tegureid. Esitab oma toote hooldusjuhendi, vajadusel kasutusjuhendi.</p> <p>Toob näited oma toote ja/või teenuse müügi-kanalitest, reklaamivõimalustest ja koostööpartneritest. Pakub välja oma toote või teenuse müügiks sobiva ettevõtlusvormi, põhjendab valikut. Annab arusaadavaid juhiseid alltöövõtjatele, koostööpartneritele ja kollektiivi liikmetele.</p>	<p>Kirjalik ülevaade toote või teenuse loost, selle esitus, vestlus</p>
<p>3. Nõustamine ja juhendamine</p>		
<p>1. nõustab tellijat ja koostööpartnerit sobiva materjali, tehnoloogia ja kompositsiooni valimisel oma pädevuse piires;</p> <p>2. jälgib juhendatava tööd ning vajadusel selgitab ja korrigeerib töövõtteid, demonstreerides ja lastes juhendataval tegevust korrata kuni korrektse tulemuse saavutamiseni; annab juhendatavale tagasisidet töösoorituste ning töö edenemise kohta;</p> <p>3. koostab õppematerjale ja tööjuhiseid.</p>	<p>Lähtuvalt tellija soovist või kavandist annab nõu või aitab leida töö teostamiseks sobiva lahenduse. Koostab tööülesannete sooritamiseks töötajatele lihtsamaid õppematerjale ja skeeme. Jälgib juhendatava töötaja tegevust ja vajadusel suunab, korrigeerib ja õpetab ning annab tagasisidet. Koostatud õppematerjali näide esitatakse mapis.</p>	<p>Mapp, vestlus</p>
<p>Kutset läbivad kompetentsid (hinnatakse integreeritult kõigi teiste kompetentside hindamise käigus):</p>		

<p>1. järgib oma tegevuses käsitöölise eetikanõudeid (vt lisa 1 Käsitöölise kutse-eetika); hoiab ja säilitab kultuuripärandit; arvestab eriala pärandiga: rauakasutuse ajalugu, sh raua jõudmine Eesti aladele, iidised rauasulatustehnoloogiad, sepatöö areng ja traditsioonid maailma ajaloos, Eesti professionaalse sepatöö arengujooned 20. saj;</p> <p>2. järgib oma tööga seotud õigusakte, sh autoriõiguse seadust;</p> <p>3. planeerib ja kasutab ressursse (nt inimesed, aeg, töövahendid, finantsid) efektiivselt ja säästlikult; jälgib tähtaegadest ning etappidest kinnipidamist; tagab vajalikud ressursid; planeerib tervikliku tegevuskava, korraldab tööprotsessi, jälgib töö kvaliteeti;</p> <p>4. säilitab ja arendab oma kutseoskusi; hoiab end kursis valdkonna tehnoloogiliste muutustega; annab arusaadavalt edasi kutsealaseid oskusi ja teadmisi;</p> <p>5. tegutseb vastutustundlikult ja eesmärgipäraselt, arvestades töötervishoiu, keskkonnahoiu ja tööohutuse reegleid; kasutab vastavalt vajadusele isikukaitsevahendeid;</p> <p>6. töötab tõhusalt meeskonnas; arvestab teistega ja täidab oma rolli meeskonnas; juhib meeskonda, tagab meeskonna motiveerituse; organiseerib ja kontrollib juhendatavate tööd;</p> <p>7. reageerib tööprotsessis tekkinud eriolukordades adekvaatselt, lahendab olukorra;</p> <p>8. valib sihtgrupile vastava suhtlemisviisi; esitab teabe selgelt, loogiliselt ja sihtgrupile mõistetavalt;</p> <p>9. kasutab oma töös digioskuste osaoskusi Info haldamine, Suhtlemine digikeskkondades, Sisuloome ja Turvalisus(vt lisa 2 Digioskused);10. kasutab nii kõnes kui kirjas korrektset eesti keelt klientide ja kolleegidega suhtlemiseks vajalikul tasemel; kasutab erialast terminoloogiat korrektselt; jagab ja vahetab tehnilist informatsiooni vähemalt ühes võõrkeeles.</p>	<p>Säilitab ja arendab oma kutseoskusi, hoiab end kursis tehnoloogiliste muudatustega. Sõltuvalt spetsialiseerumisest arvestab oma töös kultuurilise, ajaloolise ja paikkondliku kontekstiga</p> <p>Järgib oma tegevuses käsitöölise eetikanõudeid ja seadusandlust.</p> <p>Arvestab töötervishoiu, keskkonnahoiu, tööohutuse ja kultuuripärandi hoidmise reegleid.</p> <p>Kohaneb meeskonnaga, tajub oma rolli, järgib koostööreegleid. Suudab eriolukorras kiiresti orienteeruda, on võimeline lahendama probleeme.</p> <p>Planeerib oma aega otstarbekalt, kasutab selleks kaasaegseid digilahendusi</p> <p>Annab arusaadavalt edasi kutsealaseid oskusi ja teadmisi.</p>	<p>Hinnatakse integreeritult.</p>
---	--	-----------------------------------

3. Hindamise korraldus

3.1 Mappiga hinnatakse taotleja sepatöö oskuseid, tehnikate valdamist käsitööesemete valmistamisel. Mapp esitatakse hindamiskomisjonile kutseksamil.

3.2 Toote või teenuse loo kirjaliku ülevaate abil hinnatakse taotleja kirjalikku väljendusoskust, oma töö dokumenteerimise oskust, majandusalaseid teadmisi.

3.3 Toote loo ning endavalmistatud eseme(te) esitlusel hinnatakse taotleja sepatöö oskuseid, tehnikate valdamist esemete valmistamisel ning oma toodete turundamise oskust.

3.4 Vestlusel hinnatakse: erialase sõnavara kasutamist, väljendusoskust, analüüsi oskust, eriala tundmist.

3.5 Hindamise protseduurinõuded:

- 1) hindamisele lubatud taotleja esitab eksamile tundes kehtiva isikut tõendava dokumendi (pass, juhiluba või ID kaart).
- 2) hindamise keeleks on üldjuhul eesti keel.
- 3) enne eksamit lepivad taotlejate ja hindamiskomisjoni vahel kokku, kas eksam on kinnine või avalik. Kinnise eksami puhul võivad eksamiruumides hindamise ajal viibida ainult vahetult hindamisega seotud isikud. Avalikku eksamit võivad jälgida kõik soovijad.
- 4) eksami ajal on taotlejal ruumis keelatud:
 - mobiiltelefonide kasutamine;
 - teisi taotlejaid või komisjoni liikmeid häiriv käitumine;
 - kõrvalise abi kasutamine.

4. Juhised hindajale

1. Enne hindamist tutvuge:

- Sepp, tase 5 kutsestandardiga,
- kompetentsuspõhise hindamise mõistete ja põhimõtetega,
- Käsitöö kutseala kutsete andmise korraga,
- hindamise üldise informatsiooniga,
- hindamiskriteeriumidega,
- hindamismeetoditega,
- hindamisülesannetega,
- hindamise korraldusega,
- hindamisel kasutatavate vormidega.

2. Hindamise ajal:

- jälgige iga taotlejat hindamisprotsessis personaalselt,
- hinnake iga taotlejat hindamiskriteeriumi järgi
- täitke iga taotleja kohta personaalse hindamistabel
- esitage vajadusel küsimusi hindamiskriteeriumide täitmise osas,
- vormistage hindamistulemus iga hindamiskriteeriumi kohta.

3. Hindamise järel:

- vormistage hindamistulemused,
- andke taotlejale konstruktiivset tagasisidet,
- edastage oma ettepanekud kutse andmise kohta koondprotokollina kutsekomisjonile.